

RIKSARKIVAREN

Kulturdepartementet
v/ Karen Haug Aronsen
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref
2011/02485 KV KHA:amb

Vår ref.
2011/13297 TOBR

Dato
25.08.2011

Høring - forslag til politiregisterforskrift

De delene av forslaget til politiregisterforskrift som nå er sendt ut på høring, er relativt detaljerte og derfor også omfangsrike. Riksarkivaren vil nøye seg med å kommentere forhold som etter vår oppfatning kan ha arkivmessig betydning.

1. Forholdet til arkivloven

Sett fra arkivmyndighetens side er det viktig at det ikke gjennom slike forskrifter gis bestemmelser som kan komme i motstrid til arkivloven med forskrifter. Eventuelle regler som regulerer forhold av denne art, må etter vårt syn i tilfelle også hjemles i arkivloven. I politiregisterloven er dette forholdet ivaretatt ved at det for eksempel i § 50 første ledd er vist til arkivloven med forskrifter for nærmere regler. Det samme sees gjort i forslag til politiregisterforskrift § 22-3 andre ledd. Dette finner Riksarkivaren tilfredsstillende.

I høringsbrevet bes Kulturdepartementet spesielt om å kommentere forslaget til regler om oppbevaring og tilintetgjøring av politiattest (pkt. 6.5.11). Så langt vi kan se dreier dette seg om regler foreslått i § 37-2, jf. kommentarene s. 52-53.

I gjeldende forskrift om strafferegistrering heter det i § 20 at politiattest "skal effektivt tilintetgjøres etter å ha vært benyttet til oppgitte formål". Riksarkivaren har mottatt flere henvendelser om forholdet mellom denne bestemmelsen og bestemmelsene i arkivloven § 9. Det har vært ganske klart at det ikke er samsvar i regelverket ettersom en regel om kassasjon av saksdokumenter hos offentlige organer ikke kan fastsettes uten hjemmel i arkivloven (med to unntak spesifisert i arkivloven). Vi har antatt at forholdet ville kunne rettes opp gjennom arbeidet med ny politiregisterlov og forskrift til denne. Men i påvente av dette fant vi det i 2007 formålstjenlig å treffe et formelt vedtak om tillatelse for offentlige organer til kassasjon av politiattester. Vedtaket ble gjort med hjemmel i arkivloven § 9.

Riksarkivaren kom altså etter overveielse til at han var enig i bestemmelsen i strafferegistreringsforskriften § 20 i sak, og at forholdet til arkivloven kunne bringes i orden ved et vedtak av Riksarkivaren. Vedtaket er meddelt de som har henvendt seg til oss om spørsmålet, samt offentliggjort på vår internettside (bevarings- og kassasjonsvedtak nr. 898).

I vedtaket står det:

” De faktiske personopplysningene som innhentes gjennom politiattest vil være bevart i sentrale politiregistre. Politiet skal dessuten bevare kopier av de enkelte attester som utferdiges. Dette går fram av bevarings- og kassasjonsbestemmelser for politiets elektroniske og papirbaserte arkivmateriale, fastsatt av Riksarkivaren 29.08.2005.

På denne bakgrunnen har Riksarkivaren funnet det hensiktsmessig nå å fastsette følgende:

Politiattester som innhentes i forbindelse med tilsettingssak er å betrakte som et saksdokument, jf. forskrift 11.12.1998 nr. 1193 om offentlige arkiv § 2-6. Det må registreres i journal at slikt dokument er innhentet. Med hjemmel i § 9 i lov 04.12.1992 nr. 126 om arkiv fastsetter Riksarkivaren at slik attest kan kasseres når det ikke lenger foreligger et administrativt behov for å ha den tilgjengelig. Det er ikke nødvendig å skanne politiattesten inn i elektronisk arkivsystem.”

Riksarkivarens bevarings- og kassasjonsvedtak er gjort bl.a. under den forutsetning at politiet oppbevarer kopi av utstedte attester. I høringsnotatet s. 53 sies det at ”politiet ikke fører en fortegnelse over utstedte politiattester”. Dette samsvarer altså ikke med vårt premiss. Det står imidlertid fast at de opplysninger som skal framgå av attesten, vil finnes i politiets registre. Det er lagt til grunn at politiet journalfører henvendelsen om politiattest og noterer at henvendelsen er besvart. Riksarkivarens vedtak, sammenholdt med det som nå er sagt i høringsnotatet, innebærer at det vil kunne dokumenteres ved journalinnførsel hos mottaker at politiattest er innhentet, og hos politiet at den er utstedt og hva som bør ha stått i den, men ikke hva som rent faktisk har vært skrevet i attesten. Det følger imidlertid både av Riksarkivarens vedtak, og så vidt vi kan forstå også av forslaget til § 37-2 i forskriften, at vedkommende organ må kunne oppbevare attesten så lenge det er behov for den (jf. neste avsnitt). Slik sett finner vi ikke at den nevnte diskrepansen skulle føre til at Riksarkivaren revurderer sitt standpunkt.

I denne sammenheng har altså Riksarkivaren fattet et vedtak som er å oppfatte som en tillatelse til å kassere, ikke et påbud om å gjøre det. Slik regelverket nå ser ut til å bli bygget opp, synes det å være påkrevet at strafferegistreringsforskriften gir en klarere henvisning med hensyn til når det vil være påbudt å tilintetgjøre attesten. Dette vil uansett utforming ikke komme i strid med Riksarkivarens formelle vedtak.

Vår kommentar til forslaget § 37-2 siste setning er etter dette at vi ikke har innvendinger mot det faktiske innholdet, men at bestemmelsen må hjemles også i arkivloven § 12.

I den foreslåtte § 5-4 omhandles behandling som følger av bestemmelsene i strafferegistreringsloven § 8. Vi anser at det ville være en fordel om det kunne gå fram, i hvert fall av kommentarene, at sletting i henhold til disse bestemmelsene ikke vil være i strid med arkivlovens bestemmelser, ettersom denne type sletting av opplysninger må kunne anses som arkivbegrensning i henhold til arkivforskriften §§ 3-18 og 3-19.

2. Bestemmelser om bruk av opplysninger og om taushetsplikt

I vår høringskommentar til NOU 2003:21 Kriminalitetsbekjempelse og personvern, som inneholdt forslag til ny politiregisterlov, pekte vi på at det i lovforslaget ikke var sagt noe om hvor lenge pålagt taushetsplikt skulle vare, og uttalte at det ville være fordelaktig å få en slik presisering. Så langt vi kan se, er det verken i den vedtatte loven eller i den foreslåtte forskriften gitt regler som imøtekommer et slikt behov som vi da påpekte. Vi finner derfor å ville bemerke forholdet også her, selv om vi nok ser at en slik bestemmelse i utgangspunktet helst bør gis i loven og ikke i forskriften.

Det er i forslaget til § 3-2 slått fast at annen behandling enn til politimessige formål av opplysninger som kommer inn under det foreslåtte regelverket, bare kan skje når slik behandling har hjemmel i lov eller er bestemt i medhold av lov. Vi antar at det her bl.a. siktes til den vedtatte strafferegistreringsloven §§ 22 og 24–34 som hjemmel og også forvaltningsloven § 13d annet og tredje ledd og § 13e, jf. strafferegistreringsloven § 33. Vi mener likevel det kan være behov for å presisere også i tilknytning til § 3-2 at bruk for forskningsformål vil være tillatt.

I forslaget § 34-3 foreslås det en hjemmel for å utstede politiattest i forbindelse med vurdering for tildeling av ordener og andre utmerkelser fra H. M. Kongen. Dette er nærmere begrunnet i kommentaren s. 44. Riksarkivaren er enig i at det bør finnes en slik hjemmel. Vi mener imidlertid at den ikke bør knyttes eksklusivt til utstedelse av politiattest. Det bør være slik at det er anledning til å utlevere eventuelle relevante opplysninger i en slik sammenheng, men avgrenset til å gjelde det som er åpenbart relevant for formålet. Vi tror at slik avgrenset utlevering best vil kunne skje uten at det skjer i form av en formell uttømmende politiattest slik som foreslått.

Med hilsen

Tor Breivik e.f.
stabsdirektør